

ELOFIZETES
HELYBEN ES VIDEKEN
 Egy évre — 180 Lei.
 Fél évre — 90 Lei.
 Egy negyed évre — 45 Lei.
 Egy hónap — 15 Lei.

Nyitási költségek megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és császári egyetemi vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 88.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény Társaság.

Bulevardul Regale Ferdi nand I. (József tób., ut. 22.)

TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1921.

Főszerkesztő: **Stauber József.**

Kedd, február 1.

Dr. Moldován Silvius prefectus távozása.

Arról értesülünk, hogy dr. Moldován Silviust, Aradváros és Arad vármegye prefectusát felmentették a prefectusi állása alól és a brasovi (brassói) törvényszék elnökévé nevezték ki. A prefectus távozása, amely hamarosan be fog következni, Aradváros közönségében általános részvételt kelt. Az egész város közönsége tisztelettel és becsüléssel vette körül a prefectust, aki mindenkor koncilians és megértő volt és mindig a megbékülést és a kiengesztelődést hirdette. Aki hozzá panasszal fordult, az nem kopogtatott nála hiába. Minder sérelmet megvizsgált és ha csak módjában állott, orvosolta is azt. Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste a prefectust, aki a következőket mondotta:

— Rövid időn belül távoznom kell Aradról, mert mostani állásomtól felmentettek és a brasovi (brassói) törvényszék elnökévé nevezték ki. A kinevezési dekrétumot még nem kaphattam kézhez, de biztos forrásból arról értesültem, hogy a felmentés, illetve a kinevezés már megtörtént. Utódom a prefectusi állásban Radu Panca királyságbeli volt törvényszéki bíró, akit személyesen nem ismerek. Felmentésem nem ért teljesen váratlanul, mert már régebben intézkedés történt arra nézve, hogy mindazok a törvényszéki bírók, akiket prefectusokká neveztek ki, visszakerüljenek régi helyükre. Távozásom előtti halás köszönetet mondok mindazoknak, akik jóakarattal vezérelt munkámban támogattak. Rövid aradi tartózkodásom alatt kellemes impressiókat szereztem és éppen ezért kissé szomorúsággal tölt el az, hogy távoznom kell ebből a városból, amelyet annyira megszerettem. Ha sikerült Aradváros nem román közönségének színpompáját is megnyernem, az volna számomra a legnagyobb elégtétel. Köszönetet mondok a sajtónak is, amely megértést, hirtetés munkámban támogatott. Mindössze rövid ideig voltam Aradon, de ez a rövid idő is elegendő volt arra, hogy megszeressem Aradváros polgárságát.

Az új prefectus, akit Aradon senkisé ismert, s akiről csak annyit tudnak, hogy regátbeli tör-

vényszék-bíró, néhány nap múlva érkezik Aradra. Addig dr. Moldován Silvius alkáskában marad

s csak akkor távozik el végleg, amikor a prefectorát átadta utódjának.

Lánczy Leó hagyatéka — 450 millió.

BUDAPEST. A magyar pénzügyi élet kiválóságát, Lánczy Leó v. b. t. t. főrendiházi tagot, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnökét — mint megírta — örösi részvét mellett temették el. A temetésen József főherceg és családja megbízásából Algyay Papp József ezredes jelent meg. A kormány tagjai gróf Teleki Pál miniszterelnök vezetésével vettek részt a temetésen. Ott voltak többek között még báró Dániel Ernő, Teleszky János, báró Harkányi János, Szász Károly, báró Ghillány Imre, báró Hazay Samu, gróf Cziráky Antal, báró Skerlecz Iván, Berzeviczy Albert, gróf Zichy János, báró Wlassics Gyula, báró Szurmay Sándor, báró Szerényi József, báró Kürthy Lajos, dr. Sipőcz Jenő polgármester, gróf Marrenzi Ferenc tábornok, Th. Hohler angol főmegbízott, Humphris angol kereskedelmi attasé, Hamelin francia tábornok, gróf Troismont francia őrnagy, báró Knobloch osztrák követ és még számosan. A gyászbeszédet Haypál Benő református lelkész mondta. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nevében Weisz Fülöp alelnök mondott búcsúbeszédet. Majd a Magyar Gazdasági Társulat megbízásából dr. Hegedűs Lóránt pénzügyminiszter mondott nagyhatású beszédet. A gyászszertartás után a hatalmas temetőbe vonult, ahol Lánczy Leót örök nyugalomra helyezték.

Egy aradi úrinő, aki hosszabb ideig tartózkodott Budapesten, s akit rokoni kötelek fűztek az elhunyt Lánczy Leóhoz, ma az Aradi Közlöny munkatársa előtt a magyar pénzügyi végrendeletéről a következőket mondotta: — Ugy tudom, hogy Lánczy Leó végrendeletében 450 millió koronáról végrendelezik. Beavatott körökből arról értesültem, hogy ebből a nagy összegből özevgyenek, az aradi születésű Lázár (Lisztig) Janka részére 150 millió koronát hagyományozott. Nem feledkezett meg végrendeletében fiúvérének, néhány Lánczy Gyula egyetemi tanárnak özvegyéről és öt gyermekéről sem, akik részére egyenként 20-20 millió koronát hagyományozott. Felesége első házasságából származ-

zó fiának, Szász (Schwarz) Györgynek szintén 20 millió koronát testált, ugyancsak 20 milliót kap nővérének egyik fia, Bíró Leó, akinek Lánczy Leó keresztapja volt. A vagyon többi részét

Kegyelem a volt népbiztosoknak.

(Kicsérélik őket az oroszországi tuszokkal.)

BÉCS. A Neues Wiener Journal írja: Közel egy hónapja a budapesti bíróság két általi halálolvasott Agoston Péter, Bokányi Dezső, Haubrich József és Vánhus Károly fejére. Budapesti értesítéseink szerint az ítélet kihirdetése óta nagyon emberségesen bánnak a népbiztosokkal. Megengedik, hogy hetenkint látogatókat fogadhassanak. Nyilatkozatot vettek a népbiztosoktól, hogy beleegyeznek abba, hogy az oroszországi fogolytisztek velük kicséréltesse. Viszont egy másik nyilatkozatban, amelyet velük aláírtak, a népbiztosok kijelentették, hogy ha a revali tanácskozások nem is vezetnének sikerre, ők (a haláraitelték) nem kívánják az oroszoktól a retorzió alkalmazását. Della Forraia márkai bécsi követ a múlt hét folyamán magához hívatta Garai Ernőt és közölte vele, hogy az olasz kormány megbízásából interveniált a magyar kormányt a haláraitelt népbiztosok meg-

jótevény célokra hagyományozta az elhunyt. Ellenben nővérérol, ennek leányáról és másik fiáról, Bíró Pálról nem emlékezett meg végrendeletében. Ugy tudom, hogy Lánczy Leót két héttel halála előtt József főherceg a családjával meg látogatta. A Pesti Kereskedelmi Bank elnöke valószínűleg Weisz Fülöp, a mostani alelnök lesz.

kegyelmeztetése érdekében. Gróf Teleki Pál miniszterelnök kijelentette a budapesti olasz megbízottaknak, hogy a népbiztosok halálos ítéletét nem fogják végrehajtani.

BÉCS. Az angol kormány a magyar kormánynak és a kormányzóknak nyomatékosan tanácsolta, hogy az elítelt népbiztosoknak kegyelmezzenek meg. Jól értesült budapesti körökben úgy tudják, hogy a szovjetkormányval felvett tanácskozások után a népbiztosok kegyelmet kapnak. Egy párisi távirat szerint a Populaire a következőket jelenti: Leygues volt miniszterelnök Boncour és Blum szociálista képviselőket arról értesítette, hogy a haláraitelt népbiztosok veszélyen kívül vannak. A Horthy-kormány tudatta Boncourral, hogy a négy népbiztos büntetését megváltoztatták és hogy hajlandó őket az oroszországi magyar tiszti tuszokkal kicsérélni.

A visszakivánczók.

BUDAPEST. Feltűnést keltett tegnap este az a hír, hogy a legitimisták visszakivánczolták a kormánypartba. A legitimisták közül többen megjelentek gróf Teleki Pál miniszterelnöknel és arra kérték, egyengesse az utat, hogy visszajuthassanak a kormánypartba. Haller István, Turóczy Béla és Ernszt Sándor legújabb lépését elsősorban a disszidensek helyeselték. A Sandi-Orsi íele csoport készséggel hajlandó közbenjárni, hogy a legitimisták ismét visszatérhessenek a kormánypartba. Ezzel szemben a szabad királyválasztók már annyira leszögezték magukat álláspontjuk mellé, hogy ebből semmit sem engednek. A szabad királyválasztók a február 3-án tartandó pártértekezleten elő fogják terjeszteni a nemzetnek a szabad királyválasztás jogához való ragaszkodás programját, amivel le-

hetetlennek fogják tenni a legitimisták bennmaradását a pártban.

Mihályi miniszter ultimátuma.

BUCURESTI. Az Adeverul írja: Mihályi Tivadar, az egységesítő bizottság elnökének távirati kérésére Averescu miniszterelnök azt válaszolta, hogy az igazságügyminiszterrel együtt Erdélybe jön. Közben azonban megnyílt a parlament s így Mihályi elnök kénytelen volt maga lemenni Bucurestibe. Itt mindenekelőtt haladéktalanul tisztázatni akarja a 40 százezer beciz bekifizetési határideiének precíz megállapítását és követelni fogja, hogy az erdélyi ipari szervezeteknek könnyítsék meg a nyersanyagszállításokat és a faexportot, annál is inkább, mert ezzel sok ezer munkás keresethez jut. Mihályi erősen el van határozva arra, hogy ha ezeket a fontos kérdéseket sürgősen nem intézik el, levontja a konzekvenciákat.

Megbélyegezték a német kommunistákat

Berlin. A szociáldemokrata pártvezetőség foglalkozott a német kommunista pártnak a politikai és gazdasági munkásszervezetekhez intézett nyílt levelével és kijelentette, hogy a kommunista központ anélkül, hogy a szociáldemokrata párt választását megvárta volna, a kommunistákat arra utasította, hogy direkt a szociáldemokrata szakszervezetek munkásaihoz forduljanak és hogy becsatlakozzanak rájuk a kommunisták szervezetekben való részvételre. A Freiheit című szociáldemokrata lap a kommunistákat azzal vádolja, hogy tudatosan hazudnak és hogy árulók, mert mindazokat, akiket állandóan ellenforradalmár gazembereknek tituláltak, közös akcióra kérték fel. A kommunisták legújabb ajánlata csak trükk, amellyel a széles néprétegok figyelmét el akarják terelni az ő bukásukról.

Az új választójogi törvény.

BUCURESTI. Argetoianu belügyminiszter a szenátus legutolsó ülésén beterjesztette a választójogi reformra vonatkozó törvényjavaslatot. A reformjavaslat első szakasza kimondja, hogy aktív választói jogosultsággal bír minden 21 évét betöltött román állampolgár. A választás szabad, kötelező, közvetlen és titkos és az aránylagosságon alapul, vagyis a lakosság számával arányos számú képviselőt választanak. A választás választókerületenként történik. Minden választókerület egyenlő lesz. 250.000 lakost fog magában foglalni és egyenként 5 képviselőt, vagyis minden 50.000 lakos után egy képviselőt választ. Kivételesen egy választókerület öt képviselőt fog választani akkor is, ha lakóinak száma meghaladja a 250.000-re. Lesz azonban egy 150.000 lakóju kerület is, amely csak három képviselőt választ. Ilyen kerületek alakítása azonban csak abban az esetben van megengedve, ha az ország nem osztható be 250.000 lakóju kerületekre. A választókerületeket törvény állapítja meg és nyolc évenként újabb törvény fogja helyesbiteni a mindenkori legújabb népszámlálás adatai alapján. Minden 40 éven felüli polgár és mindazok, akik bizonyítvánnyal igazolják, hogy elemi iskolát végeztek és 25-ik életévüket betöltötték ugyan azon kerületben, amelyben képviselőt választanak, szenátort is választanak és pedig minden 125 ezer lakos után egyet, vagyis kerületenként kettőt. A passzív választói jog előfeltételei a következők: Képviselővé választható, aki román állampolgár, szabadon gyakorolhatja polgári és politikai jogait, legalább 25 éves és tényleg Romániában lakik. Szenátorrá pedig az választható, aki a képviselőkre nézve fennálló feltételeken kívül 40-ik életévét betöltötte. A választói és megválasztási jog alól kivételnek a szellemi képtelenek, azok, akik méltatlanok, s akiknek hivatali állásuk összeférhetetlen törvényhozói állással.

Magyarország — szuverén állam.

(Gratz Gusztáv nyilatkozata.)

BUDAPEST. Gratz Gusztáv magyar külügyminiszter tudóstónk előtt nyilatkozott Benes cseh külügyminiszter kijelentéseiről. Mi a béke értelmében szuverének vagyunk — mondotta Gratz Gusztáv. — Arra kell koncentrálni minden erőnket, hogy szuverén elhatározásunkat visszaállítsuk. Benes nyilatkozatára a miniszterelnök ad majd választ a nemzetgyűlés előtt. Nem szabad azonban azokról a megállapításokról sem megfeledkeznünk, amelyeket Benes nyilatkozatával egyidejűleg tett. Benes odanyilatkozott, hogy

a két országnak meg kell teremnie az egymáshoz való közeledés útját. Benes szerint Csehországban megvan a hajlandóság, hogy a tárgyalásokat felvegye.

BÉCS. A Mittagspostnak jelentik Prágából: Benes cseh külügyminiszter a szövetségesek kívánságára február elején Párisba utazik. Benes utja összefügg az osztrák kérdéssel. A cseh külügyminiszter ezenkívül Párisban elő fogja terjeszteni terveit, amelyek Magyarországgal és Jugoszláviával való együttműködésre vonatkoznak.

Beke Amerika és Németország között.

BERLIN. Kopenhágából jelentik: A leszerelési kongresszus, a melyet Harding elnök nemsokára összehív, rögtön összeül, míhelyt az Egyesült-Államok és Németország megkötötték a békét. Angol körökben nem tartják kizártnak, hogy a konferencián Németország is képviselteti magát. Az amerikai kongresszust április 4-ikére rendkívüli ülésre hívják össze, amelyen Amerika megköti Németországgal a békét.

Irodalom és művészet.

László Fülöp Wilsont és Hardingot festi.

BÉCS. László Fülöp a Londonban élő híres portréfestő közölte bécsi és budapesti barátaival, hogy február 12-én Washingtonba utazik, ahol huszadikán nyílik meg kiállítása a Fehéré Házban. Ugyancsak ott fog lakni, mint az Egyesült Államok elnökének vendége lefogja festeni Wilsont s utódát Hardingot. Műtermét a washingtoni akadémiában rendezték be. Minthogy számos megrendelése van Amerikában, néhány hónapot fog ott tölteni. Egyébként Fyzenauban új palotát vett hatalmas parkokkal, úgy, hogy most hollandiai műtérmpalotáján kívül két helyütt tart ateliert.

Az 52 éves művész ideális házasságban él nejével a skót Guimess-nemzetségből származó ladyvel és házasságukból 5 fia szár mazott. A legidősebb a 18 éves Harry, aki Budapesten született, jól beszél magyarul. Most a cambridgei egyetem hallgatója. Másodszülött fia oxfordi diák. László Fülöp ősszel szándékozik Budapestre utazni.

A színház heti műsora.

Kedd: A Fehér Kereszt jótékonycélu előadása.

Szerda: A Fehér Kereszt jótékonycélu előadása.

Csütörtök: Falu rossza. (C.)

Péntek: Aranyember. (A.)

Szombat: Taifun. (B.)

Vasárnap: Zsuzsi. (C.)

A februári délutáni előadások. A jövő hónapban a korai kezdésért kifogástalan műsorral és gondos előadásokkal kárpótolja a közönséget a színház igazgatósága. Az első héten régi nagyszerű darabok, mint a Falu rossza, Aranyem-

ber, Taifun és Zsuzsi szerepelnek a színház műsorán, a következő hetekben pedig egymást követik a bemutatók. Kedden és szerdán a jótékonycélu előadások miatt nem játszik a színház.

A hír a magyar vasutasokról.

A nemzetközi gyorsvonatot kísérő magyar vasutasokról egyes budapesti lapokban az a hír jelent meg, hogy őket Aradon a vasúti állomáson internálták és hogy onnan Magyarországra való visszatérésükig nem mozdulhatnak ki. Alkalmunk volt beszélni a bécsi gyorsvonatot kísérő magyar vasutasokkal, akik egyértelműleg kijelentették előttünk, hogy az internálásukról szóló hírt felelőtlen emberek terjesztették és hogy az minden alapot nélkülöz. A magyar vasutasokat az aradi állomáson részükre berendezett lak-tanyában helyezték el és Vulpe József határrendőrségi parancsnok mindig a legnagyobb előzenyességgel tett elget a vasutasok ama kívánságának, hogy bejöhsenek a városba.

A színművészet — közügy.

BÉCS. Roland Ida asszonynak a híres bécsi színésznőnek lakását Schmack Róbert háztulajdonos felmondta. A színművész az azt a lakást vette bérbe, amelyet azelőtt a háztulajdonos beteg öreg anyja lakott. A ház tulajdonosának kijelentése szerint Roland asszony a lakást csak arra a hat hónapra vette bérbe, ameddig a Deutsches Volkstheaternél játszik. Minthogy a hat hónapnál kevesebb időre bérbevett lakásokra nem vonatkozik a bérvédelmi rendelet, a háztulajdonos szerint a felmondás annál is inkább jogosult, mert beteg anyja nemsokára visszatér, hogy elfoglalhassa lakását. A tárgyaláson a híres színésznő személyesen megjelent. Kijelentette a tárgyaláson, hogy nem igaz az az állítás, mintha hat hónapnál kevesebb időre vette volna bérbe a lakást. De különben is köztudomású, hogy a Deutsches Theater szezonja hat hónapnál tovább tart, tehát ő a lakást hosszabb időre vette bérbe. Az nem járja, hogy egy olyan művész, mint Roland Ida, kitegyenek a lakásból s

egy olyan kiváló asszonyt tegyenek hajléktalanná, aki a társaságban is az első helyet foglalja el s aki a német színészet büszkesége. A művész jogi képviselője kifejtette azt, hogy közérdek, hogy Roland Idának lakása legyen. Hivatásának teljesítésében, tanulmányaiában hátrányt szenvedne, ha nem volna biztos lakása. A bíróság elhatározta, hogy színházi szakembert hallgat ki és csak azután hozza meg ebben az érdekes ügyben a döntést.

A magyar bankóprés.

BÉCS. Hegedüs Lóránt magyar pénzügyminiszter az Osztrák-Magyar Bankkal folytatott tárgyalásai után a Die Börse munkatársa előtt a következő kijelentést tette:

— Bécsi tárgyalásaim bizonyos tekintetben pozitív eredménnyel végződtek. Így sikerült megögyeznem az Osztrák-Magyar Bankkal, hogy eddigi összeköttetésünket 1921. május végéig fenntartjuk. Minden kérdésben, amely nem tartozott a likvidátorok döntése alá, simán és gyorsan sikerült eredményt elérni, ellenben a likvidátorok nem nagyon értették meg az én intencióimat. Eppen ezért nem is tárgyaltam velük sokáig, hanem a tárgyalásokon való további részvétellel munkatársamat, Márffy miniszteri tanácsost biztam meg. Semmi tekintetben sem fogok eltérni programom kerestülvitelétől és bizvást remélem, hogy május 1-én Magyarországon meg fog szünni a bankóprés. Természetesen ez csak úgy lehetséges, ha a magyar parlament megszavazza a szükséges előterjesztéseimet és ha váratlan események közbe nem jönnek.

Egy színészoó millió alapítványa

München. A város tanácsában az első polgármester bejelentette, hogy Bland Hermina, a müncheni udvari színház nemrég elhunyt kiváló hősnője nagyszabásu alapítványt tett. Bland Hermina ama kevés színésznők közé tartozott, akik annak idején II. Lajos bajor király előtt külön előadásokat tartottak s akiket ajándékokkal, főként értékes ékszerekkel halmoztak el. A vallásos, világi hiúságotól mentes művész az ékszereket nem viselte, de el sem adta őket, bár igen egyszerű körülmények között élt. Az ékszereket München szegény elhagyott gyermekei részére testálta. Miután az ékszerek értékét körülbelül 70.000 márkára taksálták, Hollandból ajánlatok érkeztek, amelyek szerint ott az ékszerekért sokkal többet lehetne kapni. München városa megbízottakat küldött Amsterdamba, ahol az ékszerekért 2.144.000 márkát sikerült kapni. A müncheni városi tanács elhatározta, hogy a színésznőről egy utcát nevez el és hogy a színésznő sírját állandóan gondoztatni fogja.

Bestiális anya.

Borzalmas büntény történt Bordeauxban. Egy asszony, akinek nagy leánya van, egy 25 éves fiatalemberrel viszonyt kezdett. Mivel félt attól, hogy a kedvese elhagyja, azt a tervet eszelte ki, hogy nőül adja hozzá a leányát s aztán tovább folytatja vele a viszonyt. A leány, akinek már jegyese volt, felháborodva utasította vissza az anyja ajánlatát. Erre az asszony bosszúra határozta el magát. Amikor a leány éjszaka aludt, az anya petróleummal öntötte le leánya ágyát és meggyújtotta. A szerencsétlen teremtés menekülni akart, de az asszony visszanyomta az ágyba és nehogy kiálthasson, a száját kezével befogta. Amikor már a leányt a lángok körülvették, a bestiális anya ezzel a kiáltással rohant ki a szobából: Végre megbosszultam magam! A leány állapota reménytelen. A szobában egy levelet találtak, amelyben a bestiális anya többek között ezeket írja: Három óra múlva halott leszek, de azt akarom, hogy előbb a leányom hulljon meg. A borzalmas merénylet elkövetése után két óra múlva Bordeaux közelében a vasúti vonalon megtalálták az embertelen anya teljesen megcsönkített holttestét.

A III. osztályú kereseti adó.

A III-ik osztályú kereseti adó folytatódólagos tárgyalása folyó év február 3-án a következő sorrendben fog történni: Piron Maria francia tanítónő, Braun Gusztáv téglagyáros, Pollák Sándor Polacsek Miksa és Tsa téglagyáros, Brasch Simonné telecsarnok tulajdonos, Kornis Zsigmond és Márton terménykereskedő, Morvai Dezső terménykereskedő, özv. Verner Károlyné ferménykereskedő, Löwi Jakab és Társa telep tulajdonos, Boldor Péter turó kereskedő, dr. Brass Aladár kurátor, dr. Petrutia Jusztin, dr. Raduj Mózes ügyvéd, Dingelde Zsigmond, Juhász Jenő, Kepes Ignác, Korosy Jakab, Nagy János, Hartmann József, Kellner Lajos, Székely Miklós, Vádnay Antal Bartensz Viktor, Bruckner Géza, Dániel Endre, Deutsch Endre, Feinkuchen Bernát, Fischer Sándor, Kilenyi Adolf, Kovalcsik Béla, Kiss Lajos, Kenedi Ervin, Laubner József, Mezei Izidor, Mesner Lipót, Pollák Márton, Reich Gyula, Sági Henrik, Szántó Dezső, Szüts F. Vilmos, Tas Gusztáv, Veit Manó, Vermes Jenő, Verner László, Domokos Tivadar, Tried Emánuel, özv. Gajdos Józsefné, Gács Mór, Cukor Albert, Goró Károly, Löwy Hermann, Dávid József, Haász Albert, Mencer Jakab, Deutsch Andor, Herczog Sándor, Molnár Miksa, Hoffmann Sándor, Salgó Pál, Joanovits Gizella, Sauer Miksa, Kakujai Ferenc, Löwinger Samuel, Lukács Károly Elemér, Sulhoff Károlyné, Klein Józsefné, Kiszely Mihályné, Kohn Jenő, Rubinstein Mór, Reich Jakab, Sebestyén József, Orosz Herman, Adler Hugó, Berger Lipót Bokor Ernő, Boros Jakab ügynökök.

Fogyasztási adó fizetendő — mindenért.

Arról értesülünk ugyanis, holnap-tól, február 1-étől kezdve Aradon életbelép az a pénzügyminiszteri rendelet, amely szerint minden árucikk után kivétel nélkül fogyasztási adót kell fizetni. Főként vonatkozik ez a kávéházakra és vendéglőkre, amelyekben már eddig is különböző címeken kirótt adóval drágították meg az ételek és italok árát. Az *Aradi Közlöny* munkatársa ma beszélgetett Serb Sándor pénzügyigazgatósági útkarral, aki a következőket mondotta:

— A rendelet tulajdonképpen már a múlt év végén lépett életbe, de az utasítások kidolgozása oly nagy munkát igényelt, hogy ezzel csak most készülhetünk el. A rendelet felöleli az összes fizeteket, kávéházakat, vendéglőket, iparvállalatokat és gyárakat. A borbéllyműhelyek nem esnek a rende-

let alá, de abban az esetben, ha bérletjegyet adnak ki, ezeknek is fogyasztási adót kell fizetniük. A vásárolt árukról a kereskedőnek, iparosnak, gyárosnak jegyzéket kell adnia. A vásárolt áru értékétől függ a fizetendő illeték nagysága. Az illetékek a következők: 5 leig 25 bani, 5—20 leig 50 bani, 20—50 leig 1 leu, 50—100 leig 2 leu, 100 leuen felül egész 200 leig 4 leu, ezen felül 100 leienként 2—2 leu fizetendő fogyasztási adó címen. A rendelet külön határozza meg a luxuscikkek adóilletékét. Női kalapokért például csak 600 leuen felül kell fizetni külön fogyasztási adót, ékszerért és női ruháért 2500 leuen felül, autóért pedig 10000 leuen felül fizetendő az illeték.

A napokban Serb pénzügyi titkár egy könyvecskét ad ki, amelyben pontosan részletezi és kommentárral látja el az új fogyasztási adóról kiadott rendeletet.

Milliószázadok

a pesti szalonokban.

BÉCS. A „Wiener Journal” írja: Budapesten még sohasem dühöngött úgy a játékszenvedély, mint mostanában, mikor mártól holnapra jutnak az emberek vagyionokhoz, amikor kis ágensekből automobillal nagyurak lesznek, amikor sibilással és valutacsempészéssel, árdrágítással és a kereskedelmek százféle megengedett és meg nem engedett fajtájával milliómosok lesznek egyesek, akik aztán a könnyen szerzett pénzt könnyelműen el is tekozzolják. Ezeknek a jelenségeknek tudható be, hogy a hatósági ellenőrzés alatt működő klubokon kívül rendkívül sok pesti magánházaiban tiltott szerencsejátékokat játszanak éjszakánként, gombamódra szaporodnak ezek a játékbárlangok és a rendőrség csaknem tehetetlen a járvány elszigetelésében. Eddig mindössze egy hat-hét tagból álló detektívcsoporthoz működött abban az irányban, hogy szemmel tartsa ezeket a gyanús szalonokat és csak természetes, hogy ennek a néhány embernek nem volt sem ideje, sem eszköze, hogy még csak nyilván is tartsa ezeket a játékbárlangokat. A rendőrség nagyjából tudja, hol folynak ezek az éjszakai játékok és tudomására jutott az is, hogy még a legelőkelőbb hotelek szobáiban is hajnalig tartó baccarat és chemin folyik.

Legutóbb két kisebbszertű játékbárlangot fedezett fel a rendőrség. Az egyiket a belvárosi előkelő házban egy özvegy dzsentri asszonynak a lakásában, ahol éjjel jelentek meg a detektívek, éppen akkor, amidőn egy hírhedt siber huszezer koronás cheminbankot adott. Az összeget a rend-

őrség elfoglalta és felírta az ott tartózkodó játékosokat. Igen előkelő hangzású nevek mellett egy új milliómos neve is szerepelt, aki még csak nemrég gyufát, csokoládét és női harisnyát kintált kis tételekben eladásra a körüli kávéházakban, ma pedig saját autombilja van. Ebben a házban, amelyet már hónapok óta ügyel a rendőrség, igen gyakran, csaknem minden második éjjel folyt a játék. A rendőrség a résztvevők ellen megindította az eljárást és egyben a lakáshivatalt is értesítette az esetről. A másik játékbárlangot a Rákóczy-tér egyik házában fedezték fel. Itt egy gazdag borkereskedő özvegye látott vendégül ugyanilyen fajsúlyú gazdagokat. Itt a házárdjáték már a kommunizmus alatt kezdődött, rendkívül összegekben folyt a baccarat és a chemin. Itt is nagyobb összeget foglalt le a rendőrség és az eljárás a legszigorúbban megindult. Itt említjük meg, hogy tegnap éjjel a Rákóczy-utí Turul-kaszinóban is megjelentek a rendőrség emberei, mert azt az értesítést kapták, hogy a kaszinóban zárórán túl tiltott szerencsejáték folyik. A rendőrök nagyobb társaságot találtak, házárdjáték azonban nem volt és ezért a klub ellen csak a világitási rendelet nem tartása miatt indították meg az eljárást.

—————

Cadorna emlékiratai. Róma. Cadorna tábornok március végén becsülte közre köteletes munkáját, amelyet Olaszország háborújáról írt. Most a tábornok a harmadik kötethez gyűjt az adatokat. Ebben azzal a kérdéssel foglalkozni, ki a felelős tulajdonképpen azokért a katasztrófákért, amelyek az olasz hadsereget a háború bizonyos periódusaiban sújtották.

A felsőkereskedelmi iskoláért.

Az aradi kereskedőtestület nevében ma délelőtt dr. Robu János polgármester előtt megjelentek Bolgár Lajos kamarai titkár és Meer Ármán kereskedő és intézkedést kértek arra nézve, hogy a felszabadult felső kereskedelmi iskolát adják át eredeti rendeltetésének. A polgármester kijelentette, hogy a kérelmet egyelőre nem lehet teljesíteni, mert jelenleg a lakás- és repatriáló hivatal és a polgári iskola foglalják el a felső kereskedelmi iskola helyiségeit. Szeptemberre azonban remény van arra, hogy az összes iskolákat saját helyiségekben lehet elhelyezni s akkor a felső kereskedelmi iskola is megkapja az épületet.

A papirbotrány

a kamarában.

A kamarai legutolsó ülésén Cecea a bucaresti papirbotrány ügyét tette szóvá. Felművelte, hogy az ország számára történt csalásból származó milliókban az ügynökökön kívül az ipari és kereskedelemügyi minisztérium néhány tisztviselője is részesedett. Azt követelte, hogy minden ezen ügyre vonatkozó iratot becsússzanak rendelkezésére. A szenátus ülésén Georgescu azt követelte, hogy a párbajozás ellen hozzanak szigorú törvényt.

LEGUJABB.

(Pasic's balesete.) Bécs. A *Neue Priel Presse*nek jelentik Laibachból: Pasic szerb miniszterelnököt, amikor tegnap a nemzetgyűlésre készült, rosszullet fogta el. Pasicot eszméletlenül állapotban ágyba fektették.

(Petljura lemondott.) Bécs. Tarnoból jelentik: Petljura, az ukrán hadsereg főparancsnoka január 25-én bejelentette főparancsnoki méltóságáról való lemondását.

(Belgium 25 milliárdot követel.) Brüsszel. A belga meghatalmazott benyújtotta a legfelsőbb tanácsnak Belgium háborús számláját, amely 25 milliárd francról szól. Ez a követelés megfelel 10 milliárd arany márkának.

(Kropotkin Péter meghalt.) Paris. Kropotkin Péter orosz herceg, a híres orosz forradalmár 78 éves korában meghalt. Kropotkin Péter Moszkvában született. Az 1878-iki forradalom után Genjhe kellett menekülnie. Később Párisban, majd Londonban lakott. Kropotkin herceg Magyarországon is többször megfordult.

(Megszakadtak a lengyel-orosz tárgyalások.) Frankfurt. A Frankfurter Zeitungnak jelentik Rigából: A lengyel-orosz béketárgyalások ismét holt vontra jutottak. A tárgyalások megszakadásának oka az aranykérdésben rejlik. Lengyelország ugyanis 70 millió rubelt követel Oroszországtól, míg Joffe, a szovjetkormány megbízottja legfeljebb 30 milliót ajánl.

HIREK.

Návay gyilkosa.

SZEGED. A törvényszéken nagy előkészületeket tesznek Návay gyilkosainak főtárgyalására. Návay Lajos és Návay Iván gyilkosai azok a leninfiúk, akik április végén az ugynevezett vörös halálvonattal Budapestről azzal a szándékkal indultak ki, hogy Féldegyházatól kezdve az ellenforradalmat csírájában elfojtsák. A halálvonat fő alakjai és a gyilkosság tettesei Tóth Béla, dr. Sebestyén Sándor, Engel Lajos géplakatos, Kócsán István, ifj. Herzensenyák Miklós, Bartha László vasuti mérnök, vörös hadosztályparancsnok, Szócs Áron és Rózsa Sándor, dr. Sebestyén kivételével valamennyi rovottmultu ember. Ez a társaság végeztette ki a két Návayt, Kiss Bélát és a Weisz fivéreket. A szenzációs főtárgyalás a jövő héten kezdődik.

— **Új törvény a zálogházakról.** Bucuresti. A román zálogházak központi bizottsága a zálogházak ügymenetéről új törvényjavaslatot dolgoz ki.

— **A mexikói excsászárnő beteg.** Brüsszel. Sarolta, mexikói excsászárnő, Miksa excsászár özvegye, spanyol nathában megbetegedett. A 81 éves excsászárnő állapota súlyos.

— **Zita királyné anyai örömei előtt.** Gené. Zita exkirályné ismét anyai örömeinek néz elébe s ennek bekövetkezését a nyárra várják. Károly exkirálynak öt gyermeke van, akik közül a legidősebb Ottó főherceg 8 éves.

— **Berlin új polgármestere.** Berlin. A többségi szociálisták támogatásával Berlin polgármesterévé Boesest, a községi pénzügyek igazgatóját választották meg.

— **Kilizették a városi tisztviselőket.** Dr. Angel István helyettes polgármester kijelentette munkatársunk előtt, hogy a városi tisztviselők fizetésének kiutalását ma megkezdték. A városi tisztviselők október 1-ig visszamenőleg az állami tisztviselőkkel egyenlő fizetést kapnak. A különbözetet október 1-ig visszamenőleg már tegnap megkapták a városi tisztviselők.

— **Román cserkészek mint tűzoltók.** A Frugina Sándor tanár vezetése alatt álló aradi cserkészegyesület megkereste Mihajlovics Gyula tűzoltóparancsnokot és arra kérte, hogy a „Moise Nicoara” Coliortából 30 cserkészt részesítsen tűzoltói kiképzésben. Mihajlovics parancsnok ma kijelentette előttünk, hogy a kérelmet teljesíti és a tavasszal megkezdik a kiképzést.

— **Sorozás.** Február 15-én kezdődik az 1900-ban születettek sorozása, mely a következő sorrendben történik: Első kerület február 15., második kerület február 16., harmadik kerület február 17., negyedik kerület február 18., ötödik kerület február 19., és hatodik kerület február 21. A sorozás helyére nézve még nem történt intézkedés. A sorozáson azok is megjelenni tartoznak, akik az összehírási alkalmával bármely okból nem jelentkeztek. Azok, akiknek felmentési igényük van, irataik megszerzése végett a sorozás előtt jelentkezzenek a katonai ügyosztályban.

— **A föld és egy bolygó összeütközése.** Londoni jelentés szerint a greenwichi csillagvizsgáló kiszámította, hogy a föld ez év június 26-án össze fog ütközni a Ponsa nevű bolygóval. Katasztrófától azonban nem kell tartani, mert a bolygó ködszerű anyagból áll.

— **Orvosi hír.** Dr. Schnur Gyula, a bécsi fogászati klinika volt rendelő orvososa fogorvosi rendeléseit néhai Dr. Barra Gyula műtermében (Szabadságtér 20., Nádasdy-palota II. em.) megkezdte.

— **Elakadt a bucuresti gyorsvonat.** A Bucurestiből Bécs felé elindult gyorsvonat mozdonya Földváron felmondta a szolgálatot. A vonat továbbvitelére Brassóbtól (Brassóból) kértek segítséget. A gyorsvonat ennek következtében sokat késett és délután 1 óra helyett este 9 órakor futott be az aradi pályaudvarra.

— **Házasság.** Virágh Sándor és apródi Simonyi Gitti házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Választási értesítés.** Az aradi izr. hitközségnek legközelebb megválasztandó elnök, elnökhelyettes és 39 képviselő-testületi tag választására jogosultak névjegyzéke elkészült. A választási névjegyzék a hitközség jegyzői hivatalában, valamint a templom előcsarnokában f. évi február hó 8-ik napjáig bezárólag ki lesz függesztve. Miről az érdekelteket azzal értesítjük, hogy akár választásra jogosultak netalán történt kihagyása, akár választásra nem jogosultak netalán történt felvétele elleni észrevételeiket a választási bizottság jegyzőjénél a fenti határidőn belül írásban, vagy előszóval kell bejelenteniük. Aradon, 1921. január hó 31. Dr. Schütz Henrik, vál. biz. elnök. Vajda József, vál. biz. jegyző.

— **Általános felhívás a résztvevő és szereplő közönséghez.** A Fehérkereszt Gyermekvédő Egyesület ma esti és holnap délutáni impozáns színházi estélyeire szóló és még megmaradt jegyeket délelőtt 9—12, d. u. 3—5 és az előadások kezdetén, kedden és szerdán a színházi pénztár árusítja. A művészi műsorok egy leuért Bloch papirkereskedésében kaphatók. A rendezőség igen melegen és komoly céltudatossággal felhívja a szereplő hölgyeket és urakat, hogy kedden már feltétlenül 6 óra előtt, szerdán délután pedig pontosan fél három órára jelenjenek meg az öltözködés és más előkészületek megkezdése végett.

— **Rablótámadás a városligetben.** A városligetnél szolgálatot teljesítő rendőr ma délután 3 órakor egy cigányleányt látott a ligetből kijönni, akinek az arca erősen vérzett. A rendőr a cigányt a IV. kerületi rendőrkapitányságra kísérte. Itt sirva mondta el, hogy a városligetben egy legény megtámadta, el akarta tőle venni az arany óráját, de ő dulakodott vele s eközben a legény leharapta az orrát. A nő dr. Pascu ügyeletes rendőrorvos reszesítette első segélyben s a kórházba szállíttatta. A rendőrségnek sikerült a tettest elfogni, akiről kiderült, hogy a nőnek földije.

— **Meglopott kórházi ápolónő.** Az aradmegyei kórház egyik ápolónője ma jelentést tett a rendőrségnek, hogy amíg a betegekkel volt elfoglalva, szobájából 10000 lei értékű ékszer és fémhőmérőt loptak el. A Detesán csoport Köhler és Jordáki nevű detektívjei a tettest Simon Sándor fahordó személyében kinyomozták, akinél a fémhőmérőket megtalálták. Az ékszereket egy aradi ékszerésznél találták meg, aki azokat már harmadkézből vette.

— **Ötven ezer leles ruhalopás.** Az elmúlt éjjel Veliciu Florián szállodaigazgatónak a Strada Marasesti (Kossuth-utca) 49. számú lakásából, amíg Veliciu távol volt hazulról, ötven ezer lei értékű ruhaneműt loptak el. A nagyszabású lopásban Dragits detektívönök és Detesán csoportvezető a legnagyobb apparátussal folytatják a nyomozást.

— **Naponta újabb műtárgyak láthatók a képző és iparművészeti szalon állandó kiállításán.** Megtekinthető délelőtt 10-től 1-ig, délután 3-tól 7-ig a kulturpalota kistermében.

— **Milliók sikasztás.** Páris. Azt a bankpénztárnokot, aki a francia pénzügyigazgatóság megbízásából a francia bankhoz 1,417,000 francot szállított és ezzel az összeggel eltűnt, Pontarlierben letartóztatták. A bankpénztárosnál mindössze 96,000 francot találtak.

— **Máv. vasutasok a C. F. R. státusában.** Megírta az Aradi Közlöny, hogy az esküt tett Máv. vasutasokat besorozták a C. F. R. státusába. Ma illetékes helyen azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a státusba való besorozás csak en blokk történik meg. A bucurestii vasuti vezérigazgatóság arra utasította az aradi üzletvezetőséget, hogy az ujjonnan kinevezendő tisztviselők névsorát állítsa össze, mert a státusba való egyénekenkénti besorozást még nem határozták el, amennyiben előbb figyelembe veszik a tisztviselők munkaképességét.

— **Felekezeti tanítók esküje.** Ma járt le a felekezeti tanítók eskütételének végső terminusa. Eddig 111 görög keleti román, 11 izraelita, 9 római katolikus és 9 református és evangélikus tanító tett esküt.

— **Özvegy Tagányi Istvánné temetése.** Aradváros és Aradmegye társadalmának őszinte és mély részvétele mellett temették el ma délelőtt özv. Tagányi Istvánnét. A végtisztességen megjelent nemzetiségre való tekintet nélkül Aradváros társadalmát a temetési szertartást Nagy József pannoniai plébános végezte főnyelvi pap segédlettel. A magas szárnyalású, emelkedett hangú gyászbeszéd után Szikra Lénáré minorita lelkész mondott meghatározó szép imát. A koporsót egész koszorúerdő vette körül. Koszorút helyeztek a ravatalra többek között Szabó Zoltán tábornok és neje, Tagányi István, az elhunyt unokája, dr. Tagányi Sándor, Kádas Kálmán, Martos Ferenc, Martos Szilárd, Bódy Bódog, a Tagányi iroda személyzete, a Tagányi uradalom alkalmazottai, az Ipar és Népbank igazgatósága, az Ipar és Népbank tisztviselői. Azonkívül még igen sok felírás nélküli koszorút helyeztek el a ravatalon. Összesen huszonhat koszorút vitt a gyászkoesi előtt haladó koszorúkoesi. Az elhunyt urinót Gyorokra szállították és az ottani családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

— **A lakáshivatalból.** Az új lakáshivatalból ezentel hetenként csak egyszer tart ülést, éppen ezért mindazok, akiknek ügyük február 10-éig kerül tárgyalásra, ne jelenjenek meg, mert ügyük később fogják tárgyalni.

— **A detektív nyakkendője.** A Detesán-csoport Borlea nevű detektívje ma Simsovic aradi kereskedőségét nyakkendőjében levő tüben a saját tüjét ismerte fel. A tüb a kereskedőségét, mint a rendőrség elmondotta, egy Kovács nevű embertől vette, aki az aradi rendőrségnek is alkalmazottja volt. Valószínűleg Kovács azonos azzal a tolvajjal, akit az alhajuliai (gyulafehérvári) rendőrség ékszerlopás miatt keres.

— **Kilakoltatás egy kutya miatt.** Terényi Iza tanítónő egy bulorozott szobát albérltetbe adott Prokop Adrásnak és nejeének. Terényi Iza felmondott bérlőinek, mert ezek vadászkutyája őt az utolsó helekben meharapta, úgy, hogy Chujra (Kolozsvárra) kellett utaznia az ottani Pasteur-intézetbe. Terényi Iza a felmondás érvényesítését kérte a lakbérlői bizottságtól, amely a mai tárgyalá-

son a felmondást érvényesnek mondotta ki.

— **A lakáshivatal távozó tisztviselői.** A lakáshivatal újraszervezése következtében több tisztviselő távozik állásából. Eltávoznak Seress Ferenc nyugalmazott táblabíró, lakáshivatali helyetteselnök, Róth Miklós a lakáskataszter vezetője, Wendt László, Fröhlich József, Székely Gusztáv és három női tisztviselő.

— **Új utlevélynormatványok.** Az aradi utlevélnormatványban elfogytak az összes utlevélynormatványok és így néhány napig nem lehet utlevelet kiállítani. Dr. Moldován Silvius prefektus munkatársunk előtt, azt a kijelentést tette, hogy a közönség néhány napig várjon türellemmel, amíg az új nyomtatványok megérkeznek. A prefektus már sürgősen intézkedett, hogy a nyomtatványok megérkezzenek s néhány nap múlva az utlevelek kiállítása ismét a rendes mederben folyik.

— **Ki tette tönkre Vilmos császárt?** Egy angol folyóiratban Bening asszony azt írja, hogy amikor Vilmos császár az első nap Amerongenbe érkezett, egy szót sem szólt senkihez, csak egyre ezt hajtogatta: Miksa bádeni herceg tett tönkre. Később megmagyarázta, hogy Miksa herceg birodalmi kancellár lebeszélte arról, hogy visszatérjen Berlinbe és azt mondta neki, hogy az utcákon vér folyik. Ez azonban nem volt igaz és csak félsz akarta őt vezetni.

Tizenhárom gyilkossággal vádolt kóristánó.

BUDAPEST. Szegedről jelentik: Félix Zoltán, a szegedi színház kardiálosa a diktatura idején a szegedi kommunista párt egyik legvéresebb szája agitátora volt és érdemei elismerésül megtették a vörös hadsereg egyik dandárparancsnokának. Ebben a minőségében 14 embert juttatott a forradalmi törvényszék elé, ahol ezeket halálra ítélték és kivégezték. A diktatura után Félixet letartóztatták, de rövidesen sikerült kiszabadulnia. Kiszabadulása után állandóan vádakot és adatokat hordott össze fogvavető elvirsárai ellen, akik amikor ezt megtudták, előállították Félix bünlajstromával.

A királyi ügyészség e vallomások alapján megkereste az államrendőrséget, hogy a tizenhárom rendbeli gyilkosságra való felbujtással és ezekben való részvétellel vádolt Félix Zoltánt állítsák elő. A rendőrség természetesen elfogta a kóristát, aki a kihallgatása során bevallotta, hogy tényleg az ő feljelentésére neveztek ki a vörösek a tizenhárom embert, de azzal védekezett, hogy a feljelentéseket a közbiztonság helyreállítása érdekében tette meg. A kóristát átkisérték az ügyészségre.

Izgalmas órák a pétervári külügyminisztériumban.

(Emlékirat a háború hitöréséről)

BERLIN. Nagy szenzációja Párisnak *Paléologue* egykori pétervári francia nagykövete, *Millerand* alatti a francia külügyminisztérium főtitkárát, most megjelent tanulmánya a „Revue des deux Mondes”-ban. A terjedelmes cikk a legizgalmasabb olvasmány. Tárgyalja azokat az eseményeket, amelyek a világháború kitörése napján Pétervárott a külügyminisztérium palotájában játszódtak le.

— Miklós cár július 23-án, Poincaré utazása után biztosított afelől, hogy nem gondol háborúra — így kezdődik az emlékirat. — Vilmos császár minden ellenkező hír és a látszat ellenére sokkal óvatosabb, semhogy birodalmát ilyen kalandba kergesse. — folytatta a cár — ami pedig Ferenc József császárt illeti, neki nincs más kívánsága, mint békében meghalni. Másnap *Paléologue* kifejtette Szaszanov orosz külügyminiszter előtt az ő elméletét „a szilárdság politikájáról” és Szaszanovnak arra az ellenvetésére, hogy az ilyen politika feltétlenül háborúra vezet, így válaszolt a francia nagykövét:

— Ez csak akkor válik valóra, ha Németország és az osztrák magyar monarchia egyébként is el van tökéltve a háborúra. Hármában folyt a társalgás — a harmadik az angol nagykövét volt — és ő közvetítette, hogy Anglia semleges maradna, mire *Paléologue* azt jegyezte meg, hogy Anglia határozott fellépésével vissza vonulásra bírhatná Németországot. Július 28-án *Paléologue*, mikor Szaszanovhoz ment, a külügyminiszter előcsarnokában gróf Pourtalést, a német nagykövetet találta. Ez délután 3 órakor volt. Odabent az angol nagykövét tanácskozott Szaszanovval. A francia nagykövét nyílt egyenességgel szólította meg gróf Pourtalést és azt kérdezte:

— Megnyugtatta-e a német birodalom szövetséges társát Bécsben?

— Pétervárott kellene először megnyugodni és tartózkodni Szerbia további felbujtásától — válaszolt gróf Pourtalés. *Paléologue* erre becsületszavát adta, hogy Oroszország kész minden békés megoldásra, de Németország lehetetlenségét követel Oroszországtól, ha azt kívánja tőle, hogy egyezzen bele Szerbia elpusztításába. Pourtalés azt válaszolta:

— Nem hagyhatjuk cserben szövetségesünket.

Mikor pedig a francia nagykövét nyomatékosan hangsúlyozta, hogy általános európai háború fenyeget, tehát feltétlenül el kell simítani a szerb-osztrák konfliktust, gróf Pourtalés Istent hívta fel tanuul Németország békés szándékai mellett és azt mondta, hogy a német birodalom részén van az igazság. Gróf Pourtalés a beszélgetést azzal rekesztette be, hogy háromszor is ismételte:

— Nem hagyhatjuk cserben szövetségesünket!

Ekkor lépett be az osztrák-magyar nagykövét, gróf Pourtalés pedig bement Szaszanovhoz, akitől éppen kijött az angol nagykövét. Buchanan angol nagykövét és *Paléologue*-t is kérdésekkel osztrárolta az osztrák-magyar nagy-

kövétet, aki csak annyit válaszolt:

— A gépezet elromlott.

Július 29-én esti hét órakor az orosz külügyminiszter közölte a francia nagykövettel, hogy Oroszország arra a hangra, amelyen a német nagykövét délután jónak látta beszélni, el van tökéltve, hogy a következő éjjel mozgósítja az Ausztria ellen küldendő 13 hadtestet, de titokban általános mozgósítást kezd. *Paléologue* rémülten kérdezte Szaszanovtól, vajjon nem volna-e tanácsosabb egyelőre beérni a részleges mozgósítással, mire az volt a válasz, hogy az technikai okokból lehetetlen. Ha Oroszország ezt tenné, támadás esetén nagy veszedelembe dönthetné magát. *Paléologue* megjegyezte, hogy az orosz vezérkarnak a mozgósítási intézkedéseket együttesen kellene megállapítania a francia vezérkarral, de márt késő volt.

Közgazdaság.

A bonok beváltása.

BUCURESTI. A 40 százalékos bonok beváltása február 1. és 15-ike között feltétlenül meg fog történni. A Banca Nationala Franciaországból nagymennyiségű papírt kapott, amelynek minősége megengedi, hogy ezen idő alatt háromszor annyi bankjegyet nyomassanak, mint azt eddig lehetett. A Banca Nationala a bonok beváltására most már több, mint egy milliárd bankjegy felett rendelkezik.

Egy napos hausse markában.

Akik a lapok vasárnapi számában megjelent valutaárfolyamokat olvasták és akik a feltüntetett kurzuson vasárnap márkát akartak vásárolni, azokat kellemetlen meglepetés érte. A szombati 2.21 és feles kurzus helyett a márká ára vasárnap hirtelen felszökött 1.26-ra. Pénzügyi körökben érdeklődtünk e hirtelen hausse oka iránt s azt a felvilágosítást kaptuk, hogy az áremelkedés csak lokális jelentőségű. Timisoaráról (Temesvárról) ugyanis vasárnap tömegesen kerestek márkát s minthogy nagy volt a kereslet, a kurzus hirtelen felszökött. Ez a hausse mindössze egy napig tartott, mert ma a márká már ismét esett és a hivatalos kurzusjegyzés 1.23 és fél volt. Dollárt ma Aradon 71—72 leiel jegyeztek. Timisoarán (Temesvárott) a mai kurzusok egyeznek az aradiakkal.

— Szabadkereskedelem. Bucuresti. A magyar kormány egy újabb rendelettel szabaddá tette az összes kereskedelmi cikkek kivételét, kivéve a parfüm, ékszer és egyéb luxuscikkeket.

— Tilos a külföldre szóló csekk. Bucuresti. A pénzügyminiszter körrendeletet intézett az összes pénzügyintézetekhez, hogy a rendelet kézhezvételétől kezdve tilos minden külföldi valutáról szóló üzleti csekk kiállítása és külföldi személyek névére szóló csekk kiadása. Ilyen csekk kiadását megokolt esetekben csak külön engedély alapján lehet eszközölni.

— Olcsóbb lesz a cukor. Bucuresti. Az lebanda jelenti, hogy a cukor angró ára néhány nap óta különként 23—25 leiről 18 leire zuhant. Ennek az oka,

hogy a külföld, különösen Amerika nagy mennyiségű kubai cukrot ajánl hosszú lejáratú fizetés mellett. Tegnap tíz vaggon cukrot akkarak el különként 16 leiert ab Bucuressti.

— Anglia hajlandó Romániának hitelt adni. Egy berni távirat szerint Horne angol kereskedelmi miniszter a Daily Graphic tudósítójának kijelentette, hogy Anglia kész Romániának hitelt adni. Ezzel kapcsolatban azt is kijelentette, hogy ugyancsak hajlandó Anglia Ausztriának, Magyarországnak, Lengyelországnak és Bulgáriának is hitelt nyújtani. Németországnak nem adhat Anglia hitelt, mert Németország megint olcsóbban szállít külföldre, tehát Anglia nem tud vele versenyezni. Szerinte a német ipar célja, a márká mai olcsó árfolyamát kihasználva, a világpiacot újra meghódítani. Oroszország sem kaphat angol hitelt, mert oly nagy összegekkel, amelyek Oroszországnak kellenek, Anglia nem rendelkezik.

— Új bank Budapesten. Budapest. Hantos Elemér volt államtitkár, a magyar postatakarékpénztár volt vezérigazgatója egy olyan bank alapításán fáradozik, amely főként a magyar kereskedőredeknek az elszakított területeken való ellenőrzését tűzi ki céljává. Az alapítás iránt több nagybank érdeklődik, de az erre vonatkozó tárgyalások még kezdetlegesek.

— Egy amerikai milliomos magyar vállalat. Budapest. Ben. Blumenthal, amerikai többszörös milliomos, mint ismeretes, néhány hónappal ezelőtt Faludék családi részvénytársaságától megvette a Vigszínház bérletét. A színház élére Jób Dániel drámáiról és kifűnő rendezőt szándékozik állítani. Blumenthal most azzal a tervvel foglalkozik, hogy megszerzi a Táltos modernül rendezett nyomdai műintézetét a könyvkiadó vállalattal együtt. Az amerikai milliomos Budapesten egy új nyelvű könyvkiadó céget óhajt létesíteni abból a célból, hogy a nemzetiségek nyelvén terjessze a magyar irodalmat.

Mozl.

A „Tih Minh” főpróbája

az Apollóban.

Az Apolló színház tegnap tartotta főpróbáját annak a kolosszális film első részének, amelynek premierjét mára tűzte ki. A főpróba a sajtó képviselőinek jelenlétében folyt le. Akiknek alkalmuk volt megismerni azokat a művészi értékeket és felülmulhatatlan technikai méreteket, amelyek ezt a szenzációs sláger filmet jellemzik. A dráma mesészövegéről szólunk először. Nagykoncepciójú írói tehetség építhetett ki ilyen eredeti, fordulatos és mindvégig idegfeszítően lebilincselő cselekményt, amely mögött lemaradnak az összes eddig bemutatott bűnügyi filmek. Tih-Minh egy egzotikus szépségű kínai leány, akit Jacques d'Athys fiatal francia kutató visz magával Párisba. Egy rendkívül elszánt és veszedelmes nemzetközi szélhámos bandának tudomására jut, hogy a fiatal tudós birtokában van a Nalodaya című könyv, amely mérhetetlen indjai kincsek rejtékelyének leírását foglalja magában. A banda tagjai irtalmatlan harcot kezdenek a tudós ellen, hogy a nagyértékű titok birtokába jussanak. Hogy céljukat könnyebben elérhessék, Tih-Minh varázslattal hatalmukba kerítik, de Jacques is részen van és üldözöbe vészi a banditákat. Idegizgalmas hajszák peregnék le szeméink előtt, melyeknek során káprázatosan szép tájakban gyönyörködhetünk. Az első részben különösen a nizzai és montekarlói csodás tengerparti képek ragadják meg figyelmünket. A szereplőket a francia moziészíniészet legkiválóbbjai közül választotta ki a Gaumont filmgyár, amely a Tih-Minh-hel határkövet állított a filmtchnika fejlődésének útján. Elismeréssel kell

még szólnunk az Apolló zenekaráról, amely stilszerű zenedarabokkal kíséri a filmet.

* Az Uránia színház keddtől kezdve az Admirális leánya című drámát mutatja be.

OROSZORSZÁG

A város sem mondhat fel

lakóinak.

A lakbérleti bizottság mai tárgyalásán Aradváros képviselőiben dr. Jögessy Károly tiszti főügyész mint panaszos szerepelt. A város tulajdonában levő Mittemann-telepen Bertus László 1915. augusztus 1-től kezdve hónapos szobát bérel havi 10 lei bérösszegért. Bertus a megállapodás ellenére az épület udvarán lovat tart, amelynek elhelyezésére egy a bérelthez nem tartozó kamrát is igénybe vesz, a lovat a kutból itatja és mindenképpen megszegi a házirendet. A város ezért felmondott Bertusnak és a mai tárgyaláson dr. Jögessy főügyész a felmondás érvényesítését kérte. A lakbérleti bizottság Éles Simon járásbíró elnöklésével azt a döntést hozta, hogy a felmondás nem érvényes.

A szerkesztésért

KÁROLY JÓZSEF

felel.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejtethetetlen jó ígérem elhalálózása alkalmából a temetésen megjelentek és részvétükkel fájdalmamat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondok hálás köszönetet.

Érv. Szilávis Balázs,

409

Hunyadi-u. 6.

DEM YONOK, TÁBLAÜVEGET, LÁMPACSÖVEKET ÜVEGÁRUT, LÁMPÁRUT PORCELLANT

előnyösen szállít

Arminio Kohn si Fratele
Kohn Armin és Fivére
Arad, Str. Baour (Esküvés-utca) II. szán.

39—1920. végtrk. szám.

Arverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1920. évi 4214. számú végzése következtében az Aradi polg. tak. pőztár javára 3000 korona s. jár, erejéig lefoglalt 12100 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok, zongora nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a borosjenői kir. járásbíróság 1920-ik évi Pk. 1573. számú végzése folytán 3000 korona tőkekövetelés, ennek 1916. évi augusztus hó 20-ik napjától járó 6%-os kamatai, váltódíj és addig összesen 1099 korona 30 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Osormón, adósk lakásán leendő megtartására 1921. évi február hó 5-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel meghívtnak.

Kelt Borosjenőn, 1921. évi január hó 19-ik napján.

Nagy,

kir. bír. végrehajtó.

Páris már nem táncol

A Temps "munkalára" megállapítja, hogy Párisban beköszöntött a tánc alkony: A táncstermek és a tánciskolák, ahol az egész világ megjelent, rohamosan kiürülnek. Párisban alig van utca, ahol ne lett volna antikvárium és dancing. A tánchelyiségek ily abnormális szaporodása már magában rejtette a pusztulás csiráit. Hogy ez a sok terem megteljen. Páris egész lakosságának, öregeknek és fiataloknak, szegényeknek és gazdagoknak, bölcseknek és oktalanoknak hódolniok kellett volna a tánc divatja előtt. Ez azonban nem következett be és ami divat, annak az a rendeltetése, hogy rövid ideig tartson. El lehet mondani, hogy minél ellenállhatatlanabbnak látszik az a hullám, amely a divatot felkapja, annál biztosabban nyomában jár a közönség közönye. A modern táncmesterek találékonysága ugyancsak csekély. A tango még a háború előtti időből származik. A háború elég sokáig tartott és amit most a tánc terén produkálnak, az nem más, mint a tango kissé megváltozott formában. Időről-időre szerény újításokkal kísérleteznek, például a schittsch-sal, amely, — mellesleg szólva — Spanyolországból származik és ujjában a főtrott egy variációjával a jimmevel. A jimmie a vállak epileptikus rángatózásából áll, továbbá a lábak reszketéséből s így egyáltalán a legtrübb és legkellemesebb a táncok között.

A tánc alkonyához hozzájárul az is, hogy a táncstermekbe való belépődij egyre magasabb lett. De drága lett minden a danzingokban. Egy csésze tea, jobban mondva egy kevés forró víz 15 francba kerül. Egy kis teasütemény 3 franc. Ennyibe került a háború előtt egy lyuk. Nem lehet tehát csodálni, ha a közönség, amelynek nélkül is lakarekoskodnia kell, került ezt a drága mulatságot. Franciaországban különben is ma a vezető érv a lakarekoskodás. Ez meglátászik a színházakon, a nagy árucserhokon és a vendéglőkön is. Mindenesetre könnyebb a főtrottot nélkülözni, mint a husevést. A táncüzem bölcsői azok voltak, akik a divatból busás hasznot vágtak zsebre és helyiségeiket még idejében kevésbé ügyes utódok adták át. Párisban sokat beszélnek a nagy boulevard egyik táncsalonjának tulajdonosáról, aki egy ház pincéjében rendezte be szalonját, ahol az utóbbi időben Páris legelőkelőbb köréi megjelentek. Ez a szerencsés ember még idejében beszuntette fizetését. Az emelkedést gyorsan követte a zuhanás, mert maga a közönség, amely az ilyen vállalatok sikerét előmozdítja, szeszélyes és ingadozó. Az emberek az egyik kerületből a másikba vándorolnak, az emberek megjelennek a szűk, kevésbé szellőztetett teremekben, amelyekben a nagy cigárymuzsikások a borzajmas lármával csapnak hangszerekkel, amelyben a cigaretták füstje szinte megvakítja a szemet, ahol az emberek a szó szoros értelmében egyinason laposnak esznek, táncolnak és ülnek. A párisiak az ilyen mulatságot nagyon szeretik. De azon a napon, amikor a vállalkozó arra az örlött öllétré jut, hogy a közönségnek, amely 80 francot fizet egy üveg pezsgőért, valamivel több helyet, kényelmet és levegőt adjon, a gazdag közönség rossz néven veszi ezt a tréfát és menekül a ráérvés barátságatlan helyről.

Bel- és külföldi különlegességek érkeztek.

George Wajdits

"János Szív" gyógyszerháza
Bulevardul Regele Ferdinand II.
(József főherceg-ut.) 10331

Legelőkelőbb bevásárlási forrás!

Schön si Messer

Rövid, szövött és norinbergi kereskedése 308

Arad, Boczkó-utca 1.
(zsidó templommal szemben.)

Tavasza gyönyörű szép lemez, ha már mostan

WEISZ-féle

Elsa kánpör crémet használ

Egy tégely ára: 10.— Lei.

Kapható: Haza, Vas, Votek és Weisz és Lázár drogeriában. 10041

Ma és minden nap reggel 4 óráig

van nyitva a csinosan berendezett

„Vadászkürt“ étterem

Izletes meleg és hideg ételek. — Tízéteri készlet hegyaljai borok. — Állandóan elsőrendű cigányzene. — Chaládias szórakozó hely. — Pontos kiszolgálás! 10444

Ujabb küldemény valódi párisi

„Lion-Noir“

cipőkrémünk érkezett. Ára minden színben 3 számú nagyságban.

60.— Lei tucatonként.

Eladás csak viszontelárusítók részére. 405

Alcalay Freres, Arad.

Aranyat, ezüstöt bármely mennyiségben a legmagasabb áron vesz a

BRANDESZ-féle ékszergyár részére a

Központi Aranybeváltó ékszerész

ARADON, Bulevardul Regele Ferdinand I. (József főherceg-ut.) 12. 5207

Vasznoki munkát szép kivitelben aranyba és ezüstbe cívallal.

Uzinele de Fier si Domeniile din Resita Societate Anonima

Posesorii chitanțelor provizorii emise cu ocazia subscripțiunii de 100.000 acțiuni noi ale uzinelor de Fier si Domeniilor din Resita, în valoare nominală de Lei 50.000.000 sunt rugați a face, de la 1—10 Februarie a. e. vânșământul treilea și ultimă de Lei 500, de fiecare acțiune, prezentând chitanțele provizorii la Banca unde au efectuat subscripțiunea și primul vânșământ.

În caz când vânșământul nu se va efectua în intervalul prescriis, se va aplica dispozițiunile legii.

Consiliul de Administrație.

EKEKET

KUKORICAVETŐGÉPEKET, EXSTIRPATOROKAT, stb.
DRÓTSZEGEKET, KASZÁKAT, LÁNCOKAT, SZŐLLŐ-
PERMETEZŐKET, stb.
REZGÁLICOT, KÉNPORT, GUMMITÖMLŐKET, stb.
MINDENNEMŰ MŰSZAKI CIKKEKET, GÉPOLAJOKAT, stb.
raktárról azonnal szállít nagyban és kicsinyben az

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Gépezetálya

SIBIU (Nagyszeben), Salzgasse 22., valamint annak fiókja:
Segesvár, Baiergasse 47. és főlerakata: Hann és Társa
R.-T. Cluj (Kolozsvár), Heltai-u. 3. 194

Apró hirdetések

Levelezés.

RÓZSI! Csütörtök este félhetkor a rendez helyen várom. 31

„MELEOSZIVŰ ASSZONY” jellegre felvél van a kiadóban. 32

SZELLELMES IFJÚ HÖLGY, oly uriszerber sürgős barátságát keresi, ki nekigondtalan életet biztosíthat. Ker nem tároz. Leveleket „Kalandorok” kiadóra jeligére a kiadóba kér. 412

Alkalmazás.

INSTRUKTORNAK ajánlkozom: F. H. osztály gimnáziumi tanulók mellé a délutáni órákban. Cim: Szállást Aladar. Tökölj Imre-utca 4. 399

NÉMET GYERMEKLEÁNY—2 gyermek mellé keresletik. Jelentkezni 10—12-ig Bulev. Carol I. (Erzsébet-körút) 37. II. em. 14. 410

Lakás.

HIVATALNAK szerény igényű magános férfi lakást keres, esetleg ellátással. Szíves meghívást „Nyugatias otthon” jeligére a kiadóba kér. 408

KERESÉK különbejáratu butorított szobát, lehetőleg a város központjában. Cim a kiadóban. 414

Vétel és eladás.

JÓKARBAN lévő gyermekjátékok (tűgyepek, katonák, építő-kockák) eladó. Consistoriului (Batthyány-utca) 23. sz. I. em.; jobbra. 400

KORCSOLYA férfi részére szilazattal eladó Strada Kálmán 8. I. 10444

ELADÓ vadászmedvény, ímóm posztó, rókabélés, tüzőt, ujjakkal és csizma. Cim a kiadóhivatalban. 398

DEFEKTIV TENGERTI megvételre keres Samu Jakab. Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 15. 407

HALÓSZOBA madracal, konyhabutor, asztal, tükör, stb. intányosan eladó. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 42. II. em. 20. ajtó. 404

EGY jókARBAN lévő Hofner Schranz gyártmányú 8 lóerős magánjáró gőzcsepőgépet eladó Hönigesz Péllknél, Ujstort-anna. 354

GYERMEKKOCSI, fekvő és ülő okson eladó. Cim a kiadóhivatalban. 382

HASZNÁLT OLOM megvételre keresetik. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

LAKÓHAZ nagy beltérrel, gazdálkodásra alkalmas; elköltözés miatt eladó. Zimándyutca. Cim a kiadóhivatalban. 402

Oktatás.

NÉMET és francia nyelvtanítást kisebb csoportokban; naponta egy óra, külön és társalgási órákat adok. Cim az Erdőudvarban. 407

Különféle.

ZONBORAT, vagy Piamót bérbe veszenék. Ajánlatokat Wallinger hirdetőbe küldj. 10444

Petroleumot

nehéz benzint

szállít azonnal vagonokételeiben. Petroleum termékek szállíthatók kivételre a határon, vagy elsternekben ab Finonitő

„Petrol Comert”

Soc. în nume oel.

BUGURESTI, Str. Academiei 30.
400 (Palatul Hotel Escalator)